

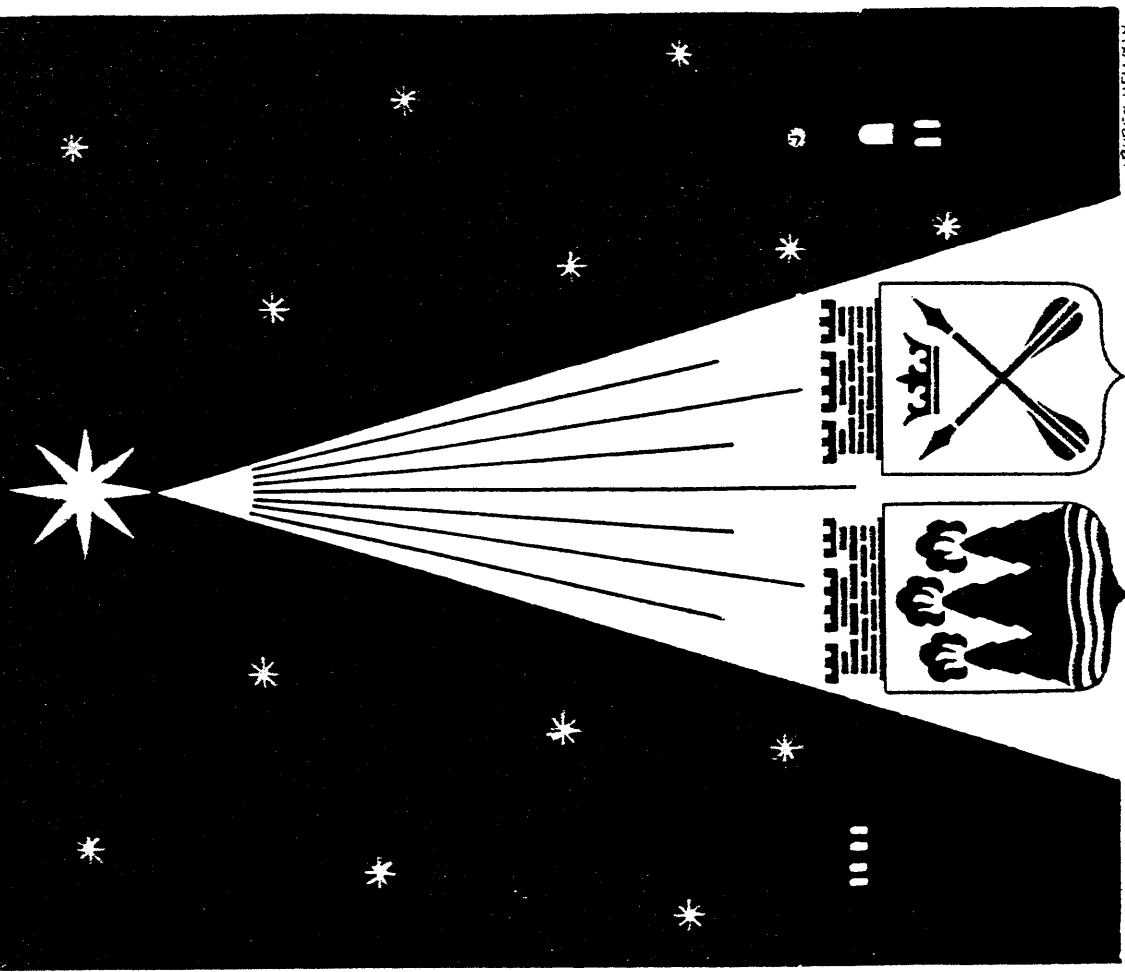

Några drag ur f. kyrkoherde Nils
Petter Wetterlunds präster-
liga verksamhet

Av August Dalqvist.

NILS PETTER WETTERLUND var hallän-
ning. Han föddes i ett torparhem inom
Slättåkra församling den 20 juni 1852.
Efter studier i Halmstad blev han student i
Uppsala 1876 och avlade såväl teoretisk som prak-
tisk teologisk examen 1884.

Från hans studenttid må följande drag medde-
las, som röjer hans ovanliga begävnig. Profes-
sorn i praktisk teologi Carl Norrby hade hållit hög-
mässopredikan i en av stadens kyrkor. På söndags-
aftonen besökte han teologiska studenthemmet.
Där började man då samtala om professorns pre-
dikan, och den ene efter den andre av studenterna
framhöll vad han funnit särskilt tilltalande i den-
samma. Därvid ytrade sig ock Wetterlund och
han genomgick hela predikan från början till slut
med så djup uppfattning av innehållet och med så
medryckande framställningssätt att det väckte all-
män beundran. Och professorn sade att referatet
vida överträffade själva predikan och att han gär-
na skulle önskat att den varit sådan som referatet.

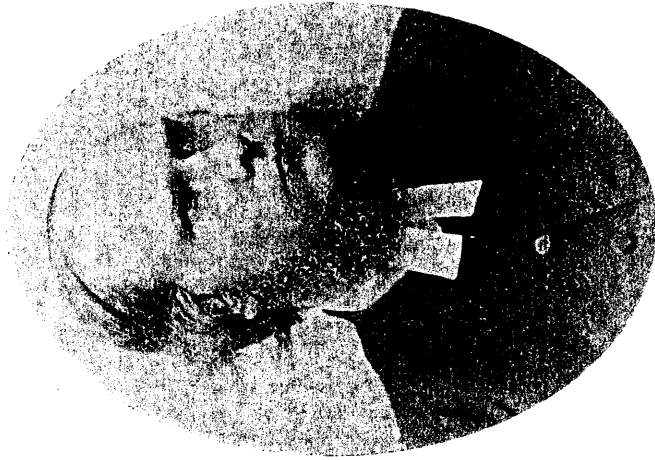

JULBOK

FÖR WÄSTERÅS STIFT
1928

TJUGUTREDJE ÅRGÅNGEN

År 1885 prästvigdes Wetterlund för tjänstgöring inom Västerås stift och missiverades först till Vika församling i Dalarna, och sedan till Leksand. Han blev ord. kapellpredikant i Skattungby 1891 och kallades 1892 som fjärde provpredikant till

Nils Petter Wetterlund

kyrkoherdetjänsten i Floda, fick övervägande röstet och utnämndes till kyrkoherde där. Förut hade han varit kallad som fjärde till Siljansnäs, fick även där röstpluralitet men utnämndes icke. Under sin Floda-tid kallades Wetterlund också att provpredika för en komminister i Stockholm.

Denna framträdande önskan hos skilda församlingar att få W. till sin präst visar att det var något ovanligt, egenartat och originellt i hans förmåelse; ty det var isynnerhet genom sina predikningar och sitt predikosätt, som han tilldrog sig så mycken uppmärksamhet och beundran. Åhörare samlades i stora skaror omkring hans predikstol, icke blott från den egna församlingen utan även från socknar vida omkring. Och han körde i sina predikningar samerligen icke i gamla hjulspår, utan han bröt nya vägar så originella och underliga att det mången gång var nästan omöjligt att följa honom. En kvinna i Skattungby sade en gång till W. efter en predikan där: »Du änger brökorgen alldeles för ögt så korna nå int opp tén».

Wetterlunds originalitet och överlägsna förmåga som predikant framträdde såväl i valet av betraktelseämne som i behandlingen av detsamma. Som ex. på hur fritt han valde ämnet för sin predikan kan nämnas att han en söndag i Leksand predikade över ämnet: »Leksands sju kyrkförester». Men predikan blev därför icke ett tal om yttre förhållanden, olika kyrkobyggnadsstilar o. s. v. utan alltigenom av djupt gripande andligt innehåll. I Floda uppställde han en söndag som ämne för sin predikan: »Tjugu svarta punkter i ett människohjärta som icke finnas i ett barns hjärta». Och de punkter som han uppställde i ämnet dem genomförde han fullständigt, så att icke en enda blev utelämnad.

Man skulle kunna tro att ett sådant schematiserande skulle verkat tröttaende och förslappande på

åhörarna, men detta var alldeles icke fallet. Såsom bevis för hur fängslande och medryckande han kunde tala må följande händelse anföras. Författaren av dessa rader var bekant med en framstående läkare i Falun. Denne var själv prästson och tyckte alldeles icke om långa predikningar. En söndag reste han ut till Vika för att höra den mycket omtalade Wetterlund. Han hade hört att denne plägade hålla mycket långa predikningar, men han tänkte: »Blir predikan allt för lång så går jag». W. trädde upp i predikstolen, började sin predikan och genomförde sitt ämne.

När han så slutat och sagt amen tänkte läkaren i fråga: »Nå i dag var då inte predikan så särskilt lång». Han såg på klockan och fann då att den varat — 3 timmar.

Och det var nog inte enbart innehållet i predikan utan även framställningssättet som grep och fängslade åhörarna. Hans väldiga stämna, den livliga gestikulationen när han blev riktigt gripen av sitt ämne gjorde att åhörarna sutto som man brukar säga »som fända ljus» i kyrkbänkarna. Och de djupa, bruna underliga ögonen kunde ibland skjuta förkrossande blixtrar. När han kom riktigt i farten att tala bekymrade han sig föga om det yttre uppträdandet. Han kunde dyka ner i predikstolen så att församlingen icke alls såg honom, bara hörde hans mäktiga stämna, en annan gång kunde han hoppa högt i predikstolen och slå omkring sig med armarna så att en gång fick duvan som hängde i baldakinen över hans huvud ett slag så att hon föll långt ut i kyrkan.

Ett annat drag i Wetterlunds predikosätt som bidrog att hålla intresset vaket var att han ofta talade direkt till sina åhörare. »Ni Flodabor» var ett uttryck som han ofta begagnade i Floda kyrka, och ibland fingo de betyget att vara de bästa människor i världen och ibland sämre än alla andra. Helt oförskräckt framdrog han ock i sina predikningar händelser, som tilldragit sig inom församlingen samt enskilda församlingsbors göranden och låtanden.

Det lyckades dock lika litet för Wetterlund som för vilken annan talare som helst att alltid tala med inspiration och hänförelse, men då ville han gärna skjuta skulden därför på sina åhörare, att de icke nog andekraftigt lyfte honom på förhönens armar.

Utom kyrkan var W. ännu friare i sitt uppträdande än inom densamma. En mycket varm sommarsöndags eftermiddag höll han bibelförklaring i Björbo skola. Han började sitt föredrag med prästrocken på, men då det blev för varmt lade han av rocken och fortsatte en stund. Men då värmen blev ändå mera tryckande lade han även av västen och fortsatte så till föredragets slut.

Nog är det säkert att många åhörare fingo många och varaktiga intryck av Wetterlunds predikningar men i stort sett gick det nog för honom som det berättas i våra evangelier om Herren Jesus själv: »Folket häpnade över hans förkunnelse», men så stannade det ock hos de flesta vid blotta häpnaden och förundran. Man kunde ha väntat att efter en så gripande förkunnelse som Wetter-

hunds väckelser och kraftiga andliga livsyttringar framträtt, men därav förspordes icke mycket i de församlingar där han verkat.

Wetterlunds konfirmationsundervisning var ock av särskilt slag. Jag var själv i tillfälle att höra ett konfirmationsförhör i Floda kyrka. Jag hade blivit kallad dit för att predika högmässan, och efter densamma höll kyrkoherden förhöret, själva konfirmationen skulle bli söndagen därpå. Han började förhöret med att till en av gossarna ställa frågan: »Kan du med fyra ord säga mig hela kristendomens sanning?» och till kyrkoherdens fulla belåtenhet svarade gossen: »Trång port, smal väg». Nästa fråga: »Vad menas med trång port?» Svar: »Bergspredikan»; »Är det någonting mera?» »Allt Guds ord»; »Någonting mera?» »Hela Kristus»; »Vad menas med smal väg?» Svar: »Bergspredikan»; »Någonting mera?» »Allt Guds ord»; »Någonting mera?» »Hela Kristus»; »När blir trång port smal väg?» Svar: »När bergspredikan kommer in i hjärtat»; »Någonting mera?» »Allt Guds ord»; »Någonting mera?» »Hela Kristus»; och på ungefär samma sätt pågick hela förhöret. Man kunde inte annat än förvåna sig över att han kunde lära barnen de egendomliga frågorna och svaren förty han fick svaren raskt och till sin fulla belåtenhet. Men nog undrade jag i mitt stilla sinne om detta var att lära Guds ord »rent och klart».

Kyrkoherden använde ock gärna bilder och liknelser hämtade från den yttre naturen. En fråga lydde t. ex. så: »Regnbågen symboliserar den lyd-

nadssidan eller lidandessidan i en kristen människas liv?» och rätta svaret var: »Lydnadssidan»; Nästa fråga blev då: »Varför icke lidandessidan?» Svar: »Jo, jag ser aldrig regnbågen på samma sida som solen, så att den skulle skymma bort henne, utan alltid på motsatta sidan».

När vi efter förhöret gingo hem till prästgården så tänkte väl kyrkoherden att jag funnit förhöret tämligen underligt och svårt och han sade därför: »Ja, så där kan man undervisa i Floda men det skulle nog icke gå för sig i en annan församling». Jag kunde dock icke känna mig övertygad om att Floda församling intog en sådan särställning i andlig mognad i jämförelse med andra församlingar.

Wetterlund övade icke mycket personligt umgänge med sina församlingsbor. I deras kalas, vid bröllop, begravingar och andra tillfällen deltog han icke gärna. Och den gästfrihet som övades i hans prästgård var mycket inskränkt. Han hade ganska mycket av enstöring i sin andliga läggning. Skulle man samtala med honom, så blev det icke mycket samtal, han talade själv och utredde de djupsinnigaste frågor. Det var endast att höra på.

Från älvstranden hade han hämtat upp åtskilliga egendomliga stenbildningar till prästgården och vad de avbildade förklarade han för sockenborna då de kommo dit. Den ene föreställde girighet, en annan dryckenskapen, en tredje falskhet och lögn o. s. v. Ute i trädgården hade han låtit uppsätta en ring av tolv stolar, en för var och en av Jesu apostlar.

T = tålmod under lögn och smädelse (v. 11).

G = glädje och fröjd (v. 12).

6 V T = 6 vägting = smalvägslivets specifika konsistens i barnaskapet.

N T = Nya Testamentet.

† = i korselden smälter Herren ihop portliv och vägliv, gamla och nya testamentet till en oupplöslig gudmänsklig evighetsexistens — han är porten (dörren) och vägen; och denna existens är försöringen. På korset är allt etiskt, intet »juridiskt». Icke lidandet i och för sig utan personen sådan han blivit genom lidandet, är försöringen.

7 ja = kärlekens positiva sida (långmodig, mild o. s. v. 1 Kor. 13).

9 nej = kärlekens negativa sida (avuundas icke, förhåver sig icke o. s. v.).

H \overline{K} = vetekornet till dess positiva och negativa symbolik, förvandlingens naturlag genom död till liv.

K \odot = Kvinnan, församlingen står på månen och är klädd i solen.

Månjuset = allt under linjen.

Solljuset = allt ovan linjen.

1000 $\frac{3}{2}$ = 1000 år = det messianska riksväglivet (tingens nya födelse), kristendomen som världsliv i sann mening.

3 $\frac{1}{2}$ = det messianska riksportlivet (nutiden).

H \overline{T} K = tro, hopp och kärlek.

J K = Jesus Kristus = allt både över och under linjen är en person, är Herren.»

Denna förklaring skulle säkert i flera avseenden tarva en ytterligare förklaring, och en sådan kan vinnas endast genom ett grundligt studium av Wetterlunds skrifter. Han har givit ut flera sådana. Genom dem kan man möjligen sätta sig in i och följa författarens underliga tankegångar. Det ingår dock icke i planen för dessa korta anteckningar att referera innehållet i Wetterlunds författarskap.

Kyrkoherde Wetterlund drabbades tidigt av ohälsa, kunde icke själv sköta sin tjänst, utan den måste uppehållas av vikarie. Det var nog icke med lätt hjärta, som han tog emot lön för ett arbete, det han själv icke kunde utföra. I åtskilliga punkter avvek han också i sin trosövertygelse från kyrkans lära, därför begärde och erhöll han avsked från prästämbetet. Han flyttade till Stockholm och blev där ledare för en krets av andliga trosfränder, samt ägnade sig åt författarskap. Wetterlund avled den 7 augusti detta år.